

הרב גבריאל קדוש

הרב אלישע וישליצקי: חובות התלויות בארץ ובנשמה

'חידת' הרב אלישע וישליצקי זצ"ל, שנפטר לאחר מחלה קשה בכ"ה טבת תשע"ט והוא בן ס"ד שנים בלבד, כנראה לא תמצא את פתרונה המלא. דמותו של הרב אלישע משתקפת לנגד עינינו כתלמיד חכם אשר שקד בתורה בדבקות, בעמל וביגיעה. הרב אלישע שילב בקיאות עצומה בספרות המקראית והמדרשית, בחסידות וכמובן בתורת הרב קוק עם 'עבודת המידות' מדהימה ובמיוחד עם מידת הענווה אשר ראה בה שורש לכל המידות. מסירותו של הרב אלישע לעם ישראל ולארץ ישראל לא ידעה גבולות. הוא התמסר לתושבי גוש קטיף, לגרעינים התורניים ולתנועות הנוער, והכול מתוך תחושת שליחות אינסופית עד כלות ממש... המפגש האחרון של הרב אלישע עם תושבי גוש קטיף היה בז' מנחם אב תשע"ח, ביום הזיכרון ליישובי גוש קטיף, אז גילה את האהבה העזה שהייתה לו לאנשי גוש קטיף על כל גווניהם. בחולשה נוראית, עד כדי קשיי דיבור ונשימה, כאשר הוא גורר עצמו בכבדות, הגיע להיות עם אנשי הגוש ונשא ברכתו ואהבתו באמונה גדולה ל'גבורי כח עושה דברו, לשמוע בקול דברו'.

מתבקש שמעל במה זו נתמקד ביחסו של הרב אלישע לגוש קטיף ולמצוות התלויות בארץ. הרב ראה במכון 'התורה והארץ' אבוקה ההולכת לפני המחנה ותלה במכון תפקיד חשוב בתהליך גאולתם של ישראל.

'תוכנית ההתנתקות' מגוש קטיף הביאה לידי ביטוי חלק נכבד ממסירות הנפש של הרב אלישע, בחיבור לאנשים, לקהילות, לרבני היישובים ולכל 'עמך' אנשי גוש קטיף. בדיונים אינסופיים עד לשעות הקטנות של הלילה הצטרף הרב אלינו, כאב את כאבנו והתפלל את תפילותינו. רבים מאנשי גוש קטיף היו בטוחים שמשפחת וישליצקי ממש מתושבי הגוש הם... לילות שלמים ישב במדרכות נווה דקלים, מסביבו בני נוער, והרב, בסבלנות אין קץ, בכוח הלב האוהב והעוטף, מחבר ומעודד, מדבר ומסביר ולא מאבד את התקווה. וכך כתב הרב אלישע בפתחת מאמרו לספר 'תורת קטיף' (עמ' 528):

מה יעשה אדם פשוט כמוני, בעת שמוטל עלי משימה כל כך גדולה, לכתוב בספר תורת גוש קטיף ואיני ראוי לכך... נפתחים שערי הלב והדעת ללמוד ולכתוב, ולהגיש כהזיוט קציר השעורים והחייטים לפני כהני הדור, משרתי עליון, נוער ומבוגרים בנות ובני ונשות ואנשי גוש קטיף...

הציפייה לישועה בפועל בכל צעד ושעל בדור של גאולה הייתה לו"ז חייו של הרב אלישע, גם אם הגואל פעמים נגלה ופעמים נכסה...

הוא ראה בכך פתח וציון דרך להתקדמות גאולתם של ישראל. וכך כתב (שם, עמ' 529):

על שאלת ציפית לישועה (שבת לא) לא נסתפק במענה של אמרנו ש... אלא נברר התקיימות דברי הנביאים בימינו ע"י לימוד במקורותיה של התורה שבכתב ושבע"פ...

ובהמשך (שם, עמ' 541):

גוש קטיף בחייו ובמאבקיו, חשף איפוא את הצמאון הגדול של דורנו להכין אותה ולסעדה (ישעיהו ט, ו) ולבנות כראוי את חיי הגאולה הטבעית, היישובית, כמצמיחים מתוכם את חיי הטוהר האמיתי, עם 'חיי עולם נטע בתוכנו'...

ובהמשך (שם, עמ' 549):

לגוש קטיף יש מקום של כבוד אמיתי בשורות הראשונות של בניית הקודש בישראל מתוך החול והים, מתוך המידות והמסירות, האחוה והקהילה, ולעולם לא נשכח גבורת הגוש וענוותנותו.

דרכו של הרב אלישע לחבר קודש וחול, לחבר אנשים וקהילות, אך מעל לכול הוא דאג ופעל לחיות ולהחיות עם וארץ. לא רק חולם וצופה גאולה מן המיוחדים שבדורנו היה הרב, אלא אף 'נשא בעול עם חבריו' בצורה המעוררת השתאות, מתוך ענווה ומסירות אין קץ.

לפני שנת השמיטה עודד וקידם לא רק את קיום המצוות של שמיטת קרקע ושמיטת כספים מבחינה הלכתית, אלא הדגיש והבליט את משמעותן הרוחנית-מוסרית-חברתית של מצוות אלו, וכך כתב (דפי הארות, הוצאת בית הרב) ביחס לשנת השמיטה:

היחס בין האדם לאדמה ובין העם לארצו, כולל שני מרכיבים: עמל היצירה וההשקעה ויחס נכון למי שנותן את הכח ליצור ולקצור על פי העמל, לכן אומרת התורה: 'שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספתה את תבואתה'. מאידך בסיומו של מעגל מעשי זה, מתברר המעגל הפנימי של היחס הנכון: 'ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה', שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור'. השמוש החוזר ונשלש בדמוי של מושג השבת עשוי להבהיר את ההדגשה המשותפת לערכי השבת והשמיטה, כפי שבאה לידי ביטוי בדברי חז"ל (במדבר רבה ג): 'א"ר לוי את מוצא דברים הרבה ברא הקדוש ברוך הוא בעולם ובירר לו אחד מהם ברא ז' ימים ובחר הקדוש ברוך הוא בשבת שנאמר (בראשית ב) ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו, ברא שנים ובירר לו אחד מהם שנאמר (ויקרא כה) ושבתה הארץ שבת לה'... ברירה זאת היא אשר מלמדת על מקור הבריאה ונותן החיים בה, כאשר הבלטה זאת מתמקדת בנקודה הפנימית המיוחדת של השביעי, וממנה משפיעה בגלים ובגלי גלים על כל חלקי הבריאה.

לא לחינם ב'מפעל' של אדם אחד במשלוחי מאות מנות בכל רחבי הארץ, דאג הרב אלישע תמיד לשלוח מתנובת הארץ הערכית מגוש קטיף, מדרום הר חברון, מהגולן ועוד.

ביחס למצוות השמטת כספים ראה הרב אלישע הזדמנות לתיקון גדול לצמצום השימוש בפרוזבול וקידם שמיטת כספים וחובות, כדי להדגיש את ערך הנתינה והערבות ההדדית. וכך כתב (עלון באהבה ובאמונה):

ככל שיותר ויותר אנשים יבררו, ילמדו, יבטאו, יביעו, יקראו לשימוש נכון בפרוזבול, ויבקשו ויתחננו מרבנים מכל החוגים, מכל הזרמים ומכל הגוונים, לקרוא בקול גדול לטהרת הנפש, לשחרור לאומי ממושגי עבדות של עשירון עליון, או אז תהפוך שנת השמיטה לגאולה גדולה, ולמימוש דברי התורה, הנביאים והכתובים עם שרשרת הדורות של התורה שבעל פה. אולי נתאמץ כולנו, שאיש לא יחתום על פרוזבול לבנק או למלוה בעל אמצעים - אם לא יוותרו על ריבית, ובזה יתאפשר אוויר לנשימה לרבבות עמך ישראל.

תורת ישראל, עם ישראל וארץ ישראל ומצוותיה של הארץ חסרים רבות בהילקחו של הרב אלישע, ת.נ.צ.ב.ה.

